

Feestgroet van het Nederlandsch Linnaeus-comité, op 23 Mei 1907 te Upsala, overgebracht door het lid van genoemd comité Dr. C. Kerbert, directeur van het Kon. Zoöl. Genootschap »Natura Artis Magistra« te Amsterdam.

Hooggeachte Rector
Zeer aanzienlijke Senaat
der Koninklijke Universiteit van Upsala!

Het Nederlandsch Comité ter herdenking van den 200-jarigen geboortedag van Carolus Linnaeus, heeft de eer zijne eerbiedige groete te zenden, zijne oprechte hulde te brengen aan den oudsten zetel van Zweden's Muze — aan de Koninklijke Universiteit, waar de Vicarius Carolus Linnaeus in zijn »Hortus Uplandicus« en zijne »Nuptiae Plantarum« den grondslag legde van het »secueel stelsel« — waar zijn vriendschap ontkiemde met Peter Artedi, den uitmuntenden natuurvorscher, den vader der ichtyologie, wiens invloed op de latere uitgaven van Linnaeus' »Systema Naturae« van zoo groote beteekenis was — aan de Hoogeschool, welker beroemden naam wij niet kunnen hooren of uiteen zonder te denken aan haren hoogleeraar, Carolus Linnaeus, den hervormer der systematische plant- en dierkunde.

Waar zich de Koninklijke Universiteit van Upsala in feestgewaad tooit, ter herdenking van een harer meest voortreffelijke zonen, waar de natuurwetenschap in Zweden zich statig opmaakt naar het Mausoleum van den grooten meester — daar wenscht ook het land van Boerhaave zijne eerbiedige hulde te brengen aan de nagedachtenis van den man, die als Hollandsch doctor in de geneeskunde zoo gaarne gewaagde van zijn vruchtbaar verblijf in Holland.

In Holland toch vertoonde zijn gelukster zich hooger aan den horizon, van daar werden zijne klassieke standaardwerken naar alle oorden der wereld verspreid.

Wanneer wij, Nederlanders, eenerzijds betreuren, dat onze voorvaderen der 18e eeuw niet geslaagd zijn in hunne pogingen om Carolus Linnaeus in ons vaderland of in onze koloniën te behouden, dan benijden wij toch der Koninklijke Universiteit van Upsala het voorrecht niet, dat het haar is mogen gelukken om den »Reformator Historiae naturalis« onder hare voorgangers op te nemen.

Nederland heeft Linnaeus weer afgestaan aan zijn vaderland, met de innige overtuiging, dat de beoefening der wetenschap niet gebonden is aan eenige nationaliteit, en hare uitkomsten ten goede komen aan alle volken.

Niet alleen in Zweden, doch in alle beschaafde landen vieren de biologen hoogtij en herdenken den 200-jarigen geboortedag van den uitnemenden natuuronderzoeker en tevens zijne verdiensten.

Zoo ook wij, in Nederland.

Op »Hartekamp«, het oude buitenverblijf der Cliffords, waar Carolus Linnaeus de rijke plantenschatten van George Clifford bestudeerde, bepaalde, en in zijn »Hortus Cliffortianus« voor de nakomelingschap vereeuwigde, op den klassieke bodem dus, waar hij aan Gronovius, van Royen, Burman, Serrurier, Andry, Lawson en anderen zijne »Philosophia et Fundamenta botanica« ontvoude — op dezen grond wordt op dezen gedenkwaardigen dag een monument onthuld, gewijd aan den geniale hervormer der taxonomie, de schitterende Noordster der Koninklijke Universiteit van Upsala, den grooten Zweed — aan Carolus Linnaeus.

Het Comité voornoemd:

- Dr. M. GRESHOFF, te Haarlem, Voorzitter.
Dr. R. HORST, te Leiden, namens de Nederlandsche Dierkundige Vereeniging.
Dr. C. KERBERT, te Amsterdam, namens het Koninklijk Zoölogisch Genootschap Natura Artis Magistra.
Dr. J. Th. OUDEMANS, te Amsterdam, namens de Nederlandsche Entomologische Vereeniging.
Mr. R. C. E. G. J. Bn. SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG, te Neerlangbroek, namens de Nederlandsche Ornithologische Vereeniging.
Prof. Dr. ED. VERSCHAFFELT, te Amsterdam, namens het Hoofdbestuur der Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging.
J. H. WENTHOLT, te Haarlem, namens het Hoofdbestuur der Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde.
Dr. L. VUYCK, te Wageningen, namens de Nederlandsche Botanische Vereeniging.
Secretaris-Penningmeester.

II.

OP „DE HARTEKAMP“.

Wie was de Linnaeus, die naar de Hartekamp kwam, welke taak volbracht hij er, en wat is hij hier geworden?

Ziedaar een vraag, mijne toehoorders, wel waard dat wij, ook na de redevoeringen van Dr. Buekers en Dr. Lotsy, en met hun uitmuntende voorlichting, bij de beantwoording nog even verpoozen.

Naar de Hartekamp kwam een jongeman, prachtig type van dat rijkbegaafde Zweedsche volk, dat mag gelden als een aristocratische tak der Germaansche volkenfamilie.

Wij weten van de dagen zijner kindsheid, dat zij werden doorgebracht in de kleine pastorie van Rashult, tusschen bloemen, bij een ouden lindeboom. Zijn jeugd werd daar geleid door de zorgen van een braven vader, en gekoesterd door de liefde eener voortreffelijke moeder, van wie Linnaeus zoo innig veel hield, dat als hij in later jaren van haar sprak, zijne heldere bruine oogen nog meer dan gewoonlijk schitterden, en hij vol ontroering getuigde: zoo lief had God mij!

Wij weten van de moeielijke jaren zijner jongelingschap, hoe zeer hij te kampen had met ontbering en tegenspoed. Maar ook hoe hij, den jongen palmboom gelijk, in verdrukking groeide en, in alle armoede, toch gestadig zich onvervreemdb're schatten verzamelde van waarneming en wetenschap. Reeds vóór zijne reis naar Nederland was hij geen onbekende onder de geleerden in Zweden; immers had hij al drievoudigen roem geogst: als leeraar, als vorscher, als reiziger. Het gemakkelijk door hem verworven Harderwijksch doctoraat was dan ook in dit geval niet veel meer dan — ik ontleen den kunstterm aan de rede van dezen morgen — »een bloot formaal begrip«. ¹⁾

Een aankomend geleerde, »jong en ervaren«, die in zijn mars voert het handschrift van een *Systema Naturae* dat een Gronovius kan verbazen, ja dat zelfs den ouden moeden Boerhaave nog in verrukking zal brengen — zulk één is als natuuronderzoeker princelijk geteekend door de gratie Gods!

Zéer waar is het dus, en in dubbelen zin, dat Linnaeus, toen hij op Boerhaave's krachtige aanbeveling, en ingeleid door den uitnemenden Burman, op de Hartekamp kwam als lijfarts-botanicus van den edelen George Clifford, hij hier kon gaan leven, niet als een knecht, doch »als een prins«. ²⁾ Naar 't gewone spraakgebruik wil dat zeggen: als iemand, wien niets van het goede der aarde ontbreekt. Maar ik denk ook aan een andere beteekenis: hij leefde hier als een Prins, dat is als een die uitblonk door vorstelijke gaven van verstand en hart.

Vorstelijke gaven van verstand... Ik ga niet opsommen den reusachtigen verstandelijken arbeid hier in de kalmte van zoo heerlijke omgeving, maar ook: met uiterste krachtsinspanning, in betrekkelijk korten tijd door hem verricht. Sla dat kostelijk boek Hortus Cliffortianus open en ge verbaast u, niet alleen over de uitgebreide literatuur-kennis van den jongen schrijver, die al het werk zijner voorgangers getrouwelijk geraadpleegd heeft, doch meer nog, over het ontlukkende meesterschap, waarmee hij een uit alle gewesten der wereld saamgebrachte plantenschat beschrijft, die hij toch nergens anders dan hier heeft kunnen leeren kennen. Merkwaardig is dat zeldzaam werk bovenal dáárom, dat het ons de »Sturm-

¹⁾ ... »Soort, geslacht, familie... Het zijn bij Aristoteles dus *bloot formale begrippen*.« Zie de rede van Dr. J. P. Lotsy: Carolus Linnaeus, een en ander over zijne beteekenis, vooral ten opzichte van het soortsbegrip, blz. 10.

²⁾ ... Een levensbeschrijver zegt: »Linnaeus kon hier leven *als een prins*!« Zie de voordracht van Dr. P. G. Buekers: Het leven van Linnaeus, blz. 13.